

(11) Az Isten szolgálatának (*therapeia*) népe viszont, miután megtanították arra, hogy szüntelen lásson, a Létező szemléletére vágyjon, s lépjen túl az érzékelhető Napon, s soha el ne hagyja rendjét, mely a tökéletes boldogsághoz elvezeti. (12) Akik az Isten szolgálatára szánják el magukat, nem megszokásból, sem nem más sugallatára, vagy buzdítására cselekszenek, hanem miután mennyei szerelem kerítette őket hatalmába, mint bakkhánok vagy korübaszok szent örülettel telnek el, mígnem megláthatják azt, akire vágnak. (13) Azután pedig, a halhatatlan és boldog élet vágyáért magukat a halandó életben halottnak tekintik, s vagyonukat fiaikra, lányaikra, vagy egyéb rokonaikra hagyják, önként előre átadják örökségüket, akinek pedig nincsenek rokonai, társaikra, barátaikra testálják, amijük van. Szükséges ugyanis, hogy akik készek a látó gazdagságot magukhoz venni, a vak vagyont az értelmükben még vak társaiknak engedjék át.

[...]

(18) Amikor tehát vagyonukból kivetkőznek, és már semmi sem csalogatja őket, visszafordíthatatlanul elmenekülnek, s otthagyják testvéreiket, fiaikat, feleségeiket, szüleiket, népes rokonságukat, baráti társaságaikat, hazájukat, melyben születtek és nevelkedtek, mivel a megszokott környezet csalogató, s könnyen csapdába ejt. (19) Ám nem más városba költöznek át, mint a szerencsétlen, vagy hitvány rabszolgák, akik csak azért könyörögnek, hogy váltsák meg őket jelenlegi uruktól, nem pedig szabadságért -- hiszen minden város, még a legrendezettebb is, tele van nyüzsgéssel és leírhatatlan békétlenséggel, amit el nem tudna viselni az, akit egyszer a bölcsesség elindított útján, (20) hanem a falakon kívül töltik életüket, kertekben és tanyákon, magányra törekedve, ám nem valami nyers embergyűlölettől vezéreltetve, hanem mert tudják, hogy a más erkölcsűekkel való keveredésből jó nem származik, sőt inkább kár.

¹ A teljes szöveg is olvasható magyar fordításban: Philón, *De vita contemplativa*, ford. Adorjáni Zoltán (Budapest: L'Harmattan, 2008).

A szöveget idézi Euszebiosz, *HE* II 17,7-11 + 13 + 16 + 20: a 21-22; 25; 28-9a + 29b + 34-35a + 78 szakaszokat.

(24) A (Mareiasz-tó fölötti fennsíkon) közösségben letelepültek meglehetősen egyszerű hajlékokban laknak, melyek csak a két legszükségesebb -- a Nap hevétől és a hidegtől való védelmet biztosítják. Ezek nem állnak egymáshoz közel, mint a városokban (mert azok számára, akik a magányra törekszenek, zavaró és idegen a szomszédság), ám messze sem, s ezáltal közösségnek örvendenek, továbbá, ha rablótámadás érné őket, egymás segítségére tudnak sietni. (25) Minden házban van egy szent szoba, amit szentélynek és magánzárkának (*monastérion*) hívnak, aholis magukban az életszentség misztériumát végzik, s nem visznek be sem enni- sem innivalót, sem semmi mást, ami a test egyéb szükségleteit szolgálja, hanem csak a Törvényeket, a próféták Istentől sugalmazott mondásait, meg himnuszokat, s minden egyebet, melyek a helyes istentiszteletben és a tudományban való növekedésüket szolgálja, illetve annak kelléke. (26) Az Isten emlékezetét szüntelenül őrzik, róla soha meg nem feledkeznek, úgyhogy még álmukban sem képzik meg előttük más, mint az isteni erények és hatóerők szépsége. Sokan közülük álmukban is a szent filozófia tiszteletreméltó tanait nyilatkoztatják ki. (27) Napjában rendszerint kétszer imádkoznak: hajnalban és este. Amikor a Nap kiárasztja a nappali fényt, az igazi világosságért imádkoznak, hogy gondolkodásukat a mennyei fény töltse be; napnyugtakor pedig, hogy lelkük az érzékektől és az érzékelhető dolgok zsvijától teljesen megszabadulhasson, hogy saját magát gyűjtse egybe tanácskozásra, s így az igazságot kinyomozza. (28) A hajnali istentisztelettől estig tartó teljes időt az aszkézisnek szentelik: a szent iratokat tanulmányozva kibontják az atyáiktól örökölt filozófiát az allegória segítségével [...]

(29) nem csak szemlélődnek, de énekeket és himnuszokat is költenek Istennek mindenféle metrumban és dallammal, melyeket szükségképpen szent ritmus jellemez.

(30) Hat napot külön-külön remeteként az említett cellákban (*monastéria*) magányosan gyakorolják a filozófiát, az udvarba se mennek ki. sőt még messziről sem vetnek rá pillantást. A hetedik napon azonban együttlétre gyűlnek össze, és kor szerint illő testtartásban letelepednek, kezüket ruhájukba rejtve, a jobb kezüket a mellkasuk és a

szakálluk közt tartva, balljukat csípőjük mellett leeresztve. (31) A rangidős és a tanokban legjártasabb közülük előlépve szilárd tekintettel és szilárd hangon beszédet intéz hozzájuk, meggondoltan és belátásából szólva -- nem mint a szónokok, meg napjaink szofistái, hangzatos szövegekkel, hanem a pontos igazságot megvizsgálva és megmagyarázva, mely nem a fület csiklandozza, hanem a fülön át a lélekbe hatol, s ott rögzül is. A többiek mind nyugalommal hallgatják, és tetszésüknek egyedül tekintetük, vagy fejük bólintásával adnak hangot. (32) E szent közösségi helyiség, ahova hetednap összegyűlnek, két részre van osztva, a férfiak és a nők számára. [...]

(34) Mintegy a lélek alapjának az önmegtartóztatást teszik meg, s erre építik fel a többi erényt. Ételt vagy italt senki nem vesz közülük magához, mivel a világossághoz a filozofálást tartják illőnek, a sötéthez pedig a test szükségleteit. Ezért az előbbire szánják a nappalt, az utóbbira az éjszaka kicsiny részét. (35) Néhányan közülük, akikben a legforróbb tudásvágy él, csak harmadnaponként gondolnak táplálékra, egyesek pedig olyannyira boldogan eltelnek a bölcsességtől, mely tanait pazaron szórja, gazdagon felöltöztetve, kétszer annyi ideig is ellenállnak, csak hat naponta vesznek magukhoz a szükséges táplálékból alig valamit, s úgy esznek, amiképpen a tücskök népéről mesélik, hogy levegővel táplálkoznak, mert, gondolom, énekük megkönnyíti a nehéz szükségét. (36) A hetedik napon azonban, mivel azt teljességgel szentnek és ünnepélyesnek tartják, s kiemelkedő tiszteletre méltatják, melyben a lélek gondozása mellett a testet is megolajozzák, és akárcsak állataiknak, megpihenést nyújtanak a szüntelen fáradalmak után. (37) Ám semmiféle luxussal nem élnek, hanem csak egyszerű kenyérrel, amit sóval ízesítenek, s az ingyencebbek közülük egy kis izzóppal fűszereznek. Italuk pedig forrásvíz. Hiszen a halandó nemzettség természetadta úrnőit, az éhséget és a szomjúságot, kiengesztelik, de semmivel nem hízelegnek a testnek, csak a legszükségesebbeket adják meg, melyek nélkül élni nem lehet.

[...]

(68) Nők is élnek velük, akiknek a többsége szüzességben megöregedett, akik tisztaságukat nem kényszerből őrizték meg, mint egyes pogány papnők, hanem önkéntes

döntésük révén, a bölcsesség iránti forró vágyukban. Vele akarnak együtt élni, s ezért a test gyönyörökkel nem gondolnak, s nem halandó, hanem halhatatlan utódokat kívánnak maguk után hagyni, amilyeneket az istenszerető lélek egymagában is képes szülni, mert az Atya szellemi sugarait szórja belé, melyek segítségével a bölcsesség tanai szemlélheti.

Bugár M. István fordítása